

Na podlagi devetega odstavka 37. člena in tretjega odstavka 42. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21) Vlada Republike Slovenije izdaja

UREDBO
o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije

1. člen
(vsebina)

Ta uredba določa ukrep spodbujanja rabe električne energije, pridobljene iz obnovljivih virov energije z napravo za samooskrbo, podrobnejše pogoje za posamezne vrste samooskrbe, način obračuna električne energije in dajatev za končne odjemalce s samooskrbo, podrobnejše pogoje za dodelitev naložbene pomoči, pogoje za priključitev naprave za samooskrbo, vsebino in poročanje ter spremljanje izvajanja ukrepa.

2. člen
(pomen izrazov)

(1) Izrazi, uporabljeni v tej uredbi, pomenijo:

- a) »ključ delitve proizvodnje« je način izračuna količinskih deležev proizvodnje, ki pripadajo vsakemu posameznemu prevzemno-predajnemu mestu iste skupnostne samooskrbe in/ali lastniku naprave za samooskrbo (to je delež proizvedene električne energije, ki ni razdeljen med člane skupnostne samooskrbe) in so navedeni na peto decimalko natančno, pri čemer mora biti vsota vseh deležev iste skupnostne samooskrbe enaka 1;
- b) »količinski delež proizvodnje« je tisti del celotne neto proizvedene električne energije (v kWh) z napravo za samooskrbo, ki po ključu delitve proizvodnje pripada posameznemu prevzemno-predajnemu mestu iste skupnostne samooskrbe ali lastniku naprave za samooskrbo;
- c) »oddana električna energija« je količina električne energije, oddana v distribucijsko omrežje, odčitana na prevzemno-predajnem mestu ob koncu obračunskega obdobja (v primeru individualne samooskrbe), ali količinski delež proizvodnje, odčitane na prevzemno-predajnem mestu naprave za samooskrbo ob koncu obračunskega obdobja, ki pripada posameznemu prevzemno-predajnemu mestu ali lastniku naprave za samooskrbo, pri čemer se ta delež izračuna na podlagi ključa delitve proizvodnje (v primeru skupnostne samooskrbe);
- d) »končni odjemalec s samooskrbo« je končni odjemalec, ki je imetnik soglasja za priključitev na prevzemno-predajnem mestu, ali druga oseba, ki ima soglasje imetnika soglasja za priključitev za odjem električne energije prek prevzemno-predajnega mesta in ki proizvaja električno energijo iz obnovljivih virov energije za celotno ali delno pokrivanje lastne končne rabe električne energije z napravo za samooskrbo in lahko shranjuje ali prodaja lastno proizvedeno električno energijo iz obnovljivih virov, če navedene dejavnosti za negospodinjске odjemalce s samooskrbo niso osnovne poslovne ali poklicne dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: odjemalec);
- e) »pogodba o samooskrbi« je vrsta pogodbe o dobavi električne energije, sklenjena med dobaviteljem in odjemalcem, ki mora poleg obveznih sestavin, določenih z

zakonom, ki ureja oskrbo z električno energijo, vsebovati tudi določbe o odkupu električne energije, proizvedene v napravi za samooskrbo, ki je bila oddana v omrežje;

- f) »presežek proizvedene električne energije iz obnovljivih virov« je oddana električna energija, ki jo odjemalec lahko prodaja na podlagi pogodb o nakupu električne energije iz obnovljivih virov, pogodbe o samooskrbi dobaviteljem električne energije in po pravilih medsebojne izmenjave;
- g) »prevzemno-predajno mesto naprave za samooskrbo« je samostojno prevzemno-predajno mesto, prek katerega je naprava za skupnostno samooskrbo priključena na skupno notranjo nizkonapetostno inštalacijo objekta ali na distribucijsko omrežje;
- h) »naprava za samooskrbo« je proizvodna naprava, ki proizvaja električno energijo iz obnovljivih virov energije praviloma za celotno ali delno pokrivanje potreb lastne končne rabe končnega odjemalca s samooskrbo;
- i) »prevzeta električna energija« je količina električne energije, ki je prevzeta iz distribucijskega omrežja in odčitana na prevzemno-predajnem mestu ob koncu obračunskega obdobja;
- j) »samooskrba« pomeni individualno in skupnostno samooskrbo;
- k) »skupnostna samooskrba« pomeni samooskrbo večstanovanjske stavbe in samooskrbo skupnosti za oskrbo z energijo iz obnovljivih virov, za celotno ali delno pokrivanje potreb vsaj dveh končnih odjemalcev, povezanih v skupnostno samooskrbo, z eno ali več napravami za samooskrbo;
- l) »večstanovanjska stavba« pomeni večstanovanjsko stavbo, poslovno-stanovanjsko stavbo, stanovanjsko-poslovno stavbo ali poslovno stavbo s poslovnimi prostori, ki imajo lastna prevzemno-predajna mesta, ali drugo stavbo z dvema ali več prevzemno-predajnimi mesti, priključenimi na skupno notranjo nizkonapetostno inštalacijo te stavbe.

(2) Drugi izrazi pomenijo enako kakor v zakonu, ki ureja spodbujanje rabe obnovljivih virov energije, v zakonu, ki ureja oskrbo z električno energijo in v aktu, ki določa sistemska obratovalna navodila za distribucijsko omrežje električne energije.

3. člen

(samooskrba z električno energijo iz obnovljivih virov energije)

- (1) Samooskrba z električno energijo iz obnovljivih virov energije je proizvodjanje električne energije iz obnovljivih virov energije za celotno ali delno pokrivanje lastnega odjema električne energije z napravo za samooskrbo (v primeru individualne samooskrbe) oziroma potreb po električni energiji v skupnostno samooskrbo vključenih končnih odjemalcev z napravo za samooskrbo (v primeru skupnostne samooskrbe).

(2) Ta uredba se smiselno uporablja tudi za samooskrbo objektov.

1. Poglavje: Vrste samooskrbe

4. člen

(individualna samooskrba)

(1) V primeru individualne samooskrbe je naprava za samooskrbo priključena na notranjo nizkonapetostno električno inštalacijo stavbe. Za posamezno individualno samooskrbo se lahko uporablja tudi več naprav, ki so priključene na notranjo nizkonapetostno inštalacijo iste stavbe.

(2) Priključna moč naprave za samooskrbo (v kW) ne sme presehati 0,8-kratnika priključne moči odjema prevzemno-predajnega mesta, na notranjo napeljavo katerega je ta naprava priključena.

(3) Kot priključna moč naprave iz prejšnjega odstavka se za naprave, ki proizvajajo električno energijo z izrabo sončne energije, upošteva:

- nazivna moč razsmernika v kW pri $\cos \phi = 1$ (kadar je nazivna moč razsmernika manjša ali enaka vsoti nazivnih moči fotonapetostnih modulov) ali
- vsota nazivnih moči fotonapetostnih modulov (kadar je nazivna moč razsmernika večja od vsote nazivnih moči fotonapetostnih modulov).

(4) Priključna naprave za individualno samooskrbo mora biti omogočen tudi v priključno merilno omarico.

5. člen

(samooskrba večstanovanjske stavbe)

(1) V samooskrbo večstanovanjske stavbe se lahko povežejo odjemalci, ki odjemajo električno energijo za lastne potrebe preko dveh ali več prevzemno-predajnih mest iste večstanovanjske stavbe in ki v samooskrbo lahko vključijo tudi eno ali več prevzemno-predajnih mest, prek katerega oziroma katerih se z električno energijo oskrbujejo skupni prostori ali skupne naprave večstanovanjske stavbe (v nadaljnjem besedilu: prevzemno-predajna mesta skupne rabe) ali ki v samooskrbo vključijo dve ali več prevzemno-predajnih mest skupne rabe.

(2) V primeru samooskrbe večstanovanjske stavbe je naprava za samooskrbo preko prevzemno-predajnega mesta naprave za samooskrbo priključena na točki prehoda v razdelilni omarici iz distribucijskega omrežja v skupno notranjo nizkonapetostno inštalacijo večstanovanjske stavbe, na katero so priključena prevzemno-predajna mesta, ki so vključena v samooskrbo te večstanovanjske stavbe.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek se priključitev naprave za samooskrbo na notranjo nizkonapetostno inštalacijo za prevzemno-predajnim mestom šteje za individualno samooskrbo.

6. člen

(samooskrba skupnosti za oskrbo z energijo iz obnovljivih virov)

(1) V samooskrbo skupnosti za oskrbo z energijo iz obnovljivih virov (v nadaljnjem besedilu: samooskrbna skupnost) se lahko vključijo odjemalci, ki odjemajo električno energijo prek prevzemno-predajnih mest, ki so priključena na distribucijsko omrežje v Republiki Sloveniji.

(2) V primeru samooskrbne skupnosti je naprava za samooskrbo prek prevzemno-predajnega mesta naprave za samooskrbo priključena na distribucijsko omrežje.

2. Poglavje: Podrobnejši pogoji za posamezne vrste samooskrbe

7. člen
(skupne določbe za skupnostno samooskrbo)

- (1) Prezemno-predajno mesto ne more biti vključeno v dve ali več skupnostnih samooskrb.
- (2) Naprava za samooskrbo se ne more hkrati uporabljati za dve ali več skupnostnih samooskrb.
- (3) Skupnostna samooskrba lahko uporablja več naprav za samooskrbo.
- (4) Lastnik naprave za skupnostno samooskrbo, lahko prodaja svoj količinski delež proizvodnje, pri čemer se obravnava kot proizvajalec skladno z zakonom, ki ureja oskrbo z električno energijo.
- (5) Odjemalci se v skupnostno samooskrbo vključijo na podlagi pogodbe po pravilih obligacijskega prava ali tako, da ustanovijo skupnost na področju energije iz obnovljivih virov, ki je pravna oseba, pod pogoji, določenimi v zakonu, ki ureja spodbujanje rabe obnovljivih virov energije (v nadaljevanju: skupnost OVE).
- (6) Če so odjemalci v skupnostno samooskrbo vključeni na podlagi pogodbe po pravilih obligacijskega prava, ta določa zlasti medsebojna razmerja, režim določanja ključa delitve proizvodnje, ključ delitve proizvodnje, pravice in obveznosti tretje osebe in končnega odjemalca glede upravljanja naprave ter drugo. Če je lastnik ali upravljavec naprave za samooskrbo tretja oseba, mora biti stranka te pogodbe. Za obveznosti na podlagi te pogodbe ne velja solidarna odgovornost.
- (7) Če so odjemalci v skupnostno samooskrbo vključeni preko skupnosti OVE, vsebine iz prejšnjega odstavka lahko določa akt, ki je podlaga za ustanovitev ali delovanje skupnosti OVE, zlasti vsakokratni ključ delitve proizvodnje pa se lahko podrobneje določi tudi v ločeni pogodbi.
- (8) V primeru odklopa prezemno-predajnega mesta vključenega v skupnostno samooskrbo na zahtevo odjemalca skladno z določbami zakona, ki ureja oskrbo z električno energijo, mora oseba, ki je pooblaščenca za komunikacijo z distribucijskim operaterjem v zvezi z izvajanjem skupnostne samooskrbe in za spremembe podatkov skupnostne samooskrbe, takoj sporočiti spremenjen ključ delitve proizvodnje. Če tega ne stori, količinski delež proizvodnje, ki pripada odklopljenemu prezemno-predajnemu mestu, pripade lastniku naprave za skupnostno samooskrbo, če je registriran kot proizvajalec skladno z zakonom, ki ureja oskrbo z električno energijo, v nasprotnem primeru pa se neodplačno vključi v bilančno podskupino distribucijskega operaterja.

8. člen
(skupne določbe za individualno in skupnostno samooskrbo)

- (1) Odjemalec z dobaviteljem sklene pogodbo o samooskrbi.
- (2) Odjemalec lahko prodaja svoje presežke proizvedene električne energije z napravo za samooskrbo.
- (3) Tretja oseba je lahko lastnik ali upravljavec naprave za individualno ali skupnostno samooskrbo.
- (4) Distribucijski operater registrira individualno samooskrbo na podlagi pogodbe o samooskrbi.
- (5) Distribucijski operater registrira skupnostno samooskrbo na podlagi pogodb o samooskrbi odjemalcev, vključenih v skupnostno samooskrbo, in obrazca, ki je dostopen na spletni strani distribucijskega operaterja. Obvezna vsebina obrazca je: ime skupnostne samooskrbe, navedba prezemno-predajnih mest in prezemno-predajnega mesta naprave oz. naprav za samooskrbo, ključ delitve proizvodnje ter določitev osebe, pooblaščenca za komunikacijo z distribucijskim operaterjem v

zvezi z izvajanjem skupnostne samooskrbe in za spremembe podatkov iz obrazca. Obrazec podpišejo vsi odjemalci ali njihov pooblaščenec ali zakoniti zastopnik skupnosti OVE in tretja oseba, če je lastnik ali upravljaavec naprave.

(6) Distribucijski operater brezplačno registrira morebitne spremembe podatkov posamezne skupnostne samooskrbe, ki so obvezna vsebin obrazca iz prejšnjega odstavka.

(7) Za izvedbo registracije samooskrbe ter za registracijo vseh sprememb pri posamezni samooskrbi, se uporabljajo roki, predpisani za zamenjavo dobavitelja, skladno z zakonom, ki ureja oskrbo z električno energijo. Distribucijski operater o registraciji samooskrbe obvesti dobavitelja na prevzemno-predajnem mestu nemudoma po registraciji.

(8) Distribucijski operater vse naloge po tej uredbi izvaja brezplačno, za izvajanje pogodbe o samooskrbi dobavitelju ali tretji osebi, ki ima pooblastilo odjemalca pa tudi brezplačno zagotavlja vse obračunske podatke, ki so potrebni za izvedbo pogodbeno dogovorjenega obračuna dobavljene električne energije v dogovorjenem obračunskem obdobju.

(9) Na inštalacijo oziroma na omrežje, na katero je priključena naprava za samooskrbo, je lahko za namen samooskrbe priključena tudi naprava za shranjevanje električne energije.

3. poglavje: Pogoji za priključitev naprave za samooskrbo

9. člen

(priključitev naprave za samooskrbo)

(1) Pred priključitvijo naprave za samooskrbo uporabnik sistema ali tretja oseba, ki je lastnik naprave za samooskrbo, pri distribucijskem operaterju pridobi:

- soglasje za priključitev v primeru novega prevzemno-predajnega mesta oziroma novega prevzemno-predajnega mesta naprave za samooskrbo ali
- spremembo soglasja za priključitev v primeru obstoječega prevzemno-predajnega mesta oziroma obstoječega prevzemno-predajnega mesta proizvodnje.

(2) Sprememba soglasja za priključitev je potrebna tudi v primeru povečanja priključne moči naprave za samooskrbo.

(3) Ne glede na določbe prvega odstavka tega člena sme odjemalec napravo za samooskrbo priključiti na distribucijsko omrežje z vložitvijo enostavne vloge za priključitev na podlagi zakona, ki ureja spodbujanje rabe obnovljivih virov energije, ki vsebuje zlasti:

- podatke o vlagatelju (ime in priimek oz. naziv, naslov, kontaktni podatki),
- v primeru, da vlogo podaja pooblaščenec, podatke o pooblaščenecu (ime in priimek oz. naziv, naslov, kontaktni podatki) in pooblastilo investitorja,
- podatke o napravi za samooskrbo in njene tehnične lastnosti (naziv, lokacija, vrsta proizvodne naprave, proizvodni vir energije, vrsta generatorja, vrsta razsmernika, nazivna frekvenca, predvidena letna proizvodnja za lastne potrebe in za oddajo v distribucijski sistem, številka prevzemno-predajnega mesta (če obstaja)),
- predlagano točko za priključitev na omrežje in tehnične lastnosti priključka.

(4) Distribucijski operater obrazec enostavne vloge za priključitev objavi na svoji spletni strani, pred objavo pa pridobi soglasje ministra, pristojnega za energijo.

- (5) Distribucijski operater v postopku izdaje in spremembe soglasja za priključitev in v postopku enostavnega priključevanja naprave za samooskrbo ne sme zahtevati ključa delitve proizvodnje in navedbe prevzemno-predajnih mest povezanih v skupnostno samooskrbo, v postopku izdaje spremembe soglasja za priključitev pa tudi ne sme zahtevati tehničnih in drugih pogojev, ki se ne nanašajo na priključitev naprave za samooskrbo.
- (6) Za priključevanje naprave za skupnostno samooskrbo se uporabljajo določbe akta, ki določa sistemska obratovalna navodila za distribucijsko omrežje električne energije o priključevanju proizvodne naprave na omrežje.

4. poglavje: Način obračuna električne energije in dajatev

10. člen

(način obračuna pri individualni in skupnostni samooskrbi)

(1) Pri obračunu omrežnine, prispevkov in drugih dajatev, ki se obračunavajo na količino električne energije, prevzete iz javnega omrežja, se upošteva količina električne energije (v kWh), prevzete iz javnega omrežja v posameznem obračunskem obdobju.

(2) Glede obračuna električne energije stranki s pogodbo o samooskrbi prosto določita trajanje obračunskega obdobja in način obračuna dobavljene električne energije.

(3) Končni odjemalci s samooskrbo za električno energijo, prevzeto iz omrežja, ne plačajo prispevka na rabo energije za povečanje energetske učinkovitosti.

(4) Prispevek za zagotavljanje podpor proizvodnji energije v sproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov energije se končnim odjemalcem s samooskrbo obračuna na razliko med obračunsko močjo prevzemno-predajnega mesta in priključno močjo naprave za samooskrbo (v primeru individualne samooskrbe) ali deležem priključne moči naprave za samooskrbo, ki odpade na odjemalca skladno s ključem delitve proizvodnje (v primeru skupnostne samooskrbe). Če priključna moč ali delež priključne moči naprave za samooskrbo ni celo število, se zaokroži na celo število na način, da se vsak začet kilovat (kW), zaokroži navzgor. Če je razlika iz prvega stavka tega odstavka negativna, odjemalec prispevka ne plača.

(5) Za lastno proizvedeno električno energijo iz obnovljivih virov, ki je lahko shranjena in ostane v njegovi stavbi, končni odjemalec s samooskrbo ne plača omrežnine ali drugih dajatev.

(6) Obračunsko obdobje za obračun omrežnine, prispevkov in drugih dajatev, se za posamezno prevzemno-predajno mesto lahko predčasno zaključi tudi v primeru sprememb na prevzemno-predajnem mestu, zaradi katerih je to neizogibno potrebno.

(7) Distribucijski operater dobavitelju v šestih delovnih dneh po poteku koledarskega meseca za posameznega odjemalca preko enotnega portala brezplačno posreduje obračunske podatke:

- o količinah prevzete električne energije, določene skladno z aktom, ki določa sistemska obratovalna navodila za distribucijsko omrežje električne energije,
- o količinah oddane električne energije, pri čemer se pri (1) individualni samooskrbi upoštevajo količine, kot jih dogovorita dobavitelj in odjemalec glede na pričakovano proizvodnjo in porabo (razen, če se prevzemno-predajno mesto odčitava mesečno, se pri določitvi količin oddane električne energije upošteva izmerjene količine), (2) pri skupnostni samooskrbi pa količinski delež proizvodnje, ki bo za posamezni mesec po ključu delitve proizvodnje odpadel na posameznega člana skupnosti in
- količino električne energije, izmerjene na prevzemno-predajnem mestu naprave za samooskrbo.

(8) Distribucijski operater dobavitelju v šestih delovnih dneh po poteku koledarskega meseca preko enotnega portala brezplačno posreduje vse podatke, ki jih dobavitelj potrebuje za izvrševanje pravic in obveznosti iz naslova članstva v bilančni shemi (obratovalne napovedi, bilančni obračun itd.).

(9) Če se na prevzemno-predajnih mestih, vključenih v samooskrbo izvaja letno odčitavanje (in letni poračun), distribucijski operater dobavitelju v šestih delovnih dneh po koncu obračunskega obdobja na podlagi izvedenih odčitkov za posamezno prevzemno-predajno mesto sporoči podatke o:

- prevzetih količinah, izmerjenih na prevzemno-predajnem mestu posameznega odjemalca, in
- oddanih količinah, ki se določijo na naslednji način:
 - a) so izmerjene na prevzemno-predajnem mestu tega odjemalca (v primeru individualne samooskrbe) ali
 - b) so določene kot količinski delež proizvodnje, ki pripada temu odjemalcu, upoštevajoč celotno izmerjeno količino oddane električne energije naprave za skupnostno samooskrbo v obračunskem obdobju (v primeru skupnostne samooskrbe).

(10) Za izravnavo odstopanj med prevzeto in oddano električno energijo je odgovoren dobavitelj.

5. poglavje: Dodelitev naložbene pomoči

11. člen

(pogoji za dodelitev naložbene pomoči)

(1) Naložbeno pomoč lahko pridobi investitor, ki je končni odjemalec s samooskrbo, in sicer za nove naložbe nakupa in vgradnje naprave za samooskrbo ter naprave za shranjevanje električne energije.

(2) Naložbeno pomoč dodeljuje center za podpore v skladu z zakonom, ki ureja spodbujanje rabe obnovljivih virov energije.

(3) Naložbena pomoč se dodeljuje v obliki nepovratnih sredstev, z javnim razpisom po postopku in pod pogoji, ki jih določajo predpisi, ki urejajo dodeljevanje pomoči, ki se dodeljujejo po pravilih »de minimis« in predpisi, ki urejajo javne finance.

(4) Višina dodeljene naložbene pomoči ne sme presegati 50 % vrednosti upravičenih stroškov investicije.

(5) Center za podpore vodi vso dokumentacijo glede dodelitve naložbene pomoči (zlasti besedilo javnih razpisov, dokumente, podatke o prejemnikih in višini naložbene pomoči) in jo hrani najmanj 15 let.

6. poglavje: Poročanje in izračun proizvedene količine električne energije iz naprav za samooskrbo

12. člen

(poročanje distribucijskega operaterja)

(1) Distribucijski operater do 31. januarja tekočega leta pošlje ministrstvu, pristojnemu za energijo, operaterju trga, centru za podpore in Agenciji za energijo letno poročilo o izvajanju ukrepa samooskrbe za obdobje od 1. januarja do 31. decembra preteklega koledarskega leta. Poročilo vsebuje najmanj podatke o:

- identifikacijski številki prevzemno-predajnega mesta v primeru individualne samooskrbe, v primeru skupnostne samooskrbe pa prevzemno-predajnega mesta naprave oz. naprav za samooskrbo, o priključni moči naprave za samooskrbo, o vrsti energenta, poštni številki lokacije naprave za samooskrbo, o skupini odjemalca, o dnevu priklopa naprave za samooskrbo, času od prejema popolne vloge do priklopa in

- številu prejetih vlog za izdajo soglasja oziroma spremembo soglasja za priključitev oz. enostavnih vlog za priključitev, številu vlog rešenih v zakonsko predpisanem roku, številu vlog, ki niso bile rešene v zakonsko predpisanem roku, povprečnem času reševanja vlog (od prejema popolne vloge do priklopa) ter o priključni moči in vrsti energenta za naprave za samooskrbo, ki še niso priključene.

(2) Distribucijski operater do 31. januarja tekočega leta pošlje ministrstvu, pristojnemu za energijo in centru za podpore tudi podatke o proizvedenih količinah električne energije v predhodnem koledarskem letu v napravah za skupnostno samooskrbo.

(3) Do 1. marca tekočega koledarskega leta pošlje distribucijski operater ministrstvu, pristojnemu za energijo, in Agenciji za energijo tudi poročilo o številu in razlogih zavrnitve vlog za izdajo soglasja oziroma spremembe soglasja za priključitev in zavrnjenih priključitev v postopku enostavnega priključevanja ter načrt s predlogi za odpravo razlogov za zavrnitve, o ugotovljenih vplivih na stabilnost distribucijskega omrežja in višino omrežnine za preteklo koledarsko leto.

(4) Ne glede na prvi odstavek tega člena distribucijski operater sporoči ministrstvu, pristojnemu za energijo, podatke o številu priklopov novih in obstoječih naprav za samooskrbo, o številu vlog in izdanih soglasjih za priključitev, ločeno po tehnologijah in vrsti odjemalca ter vse ostale potrebne podatke in pojasnila na zahtevo ministrstva, najpozneje v 14 dneh po prejemu takšne zahteve ministrstva, pristojnega za energijo.

13. člen

(izračun proizvedene količine električne energije iz naprav za samooskrbo)

Distribucijski operater naredi izračun proizvedene količine električne energije priključenih naprav za samooskrbo za preteklo koledarsko leto in ga do 1. aprila tekočega koledarskega leta posreduje ministrstvu, pristojnemu za energijo.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

14. člen
(prehodna določba)

Distribucijski operater obrazec enostavne vloge za priključitev iz tretjega odstavka 9. člena te uredbe pošlje v soglasje ministru, pristojnemu za energijo, najkasneje do dne uveljavitve te uredbe.

15. člen
(začetek veljavnosti)

Ta uredba začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. Pravna podlaga

Energetski zakon (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20, 158/20 – ZURE in 121/21 – ZSROVE, v nadaljnjem besedilu: EZ-1) v 314. in 315. členu določa, da mora država spodbujati rabo obnovljivih virov energije (v nadaljnjem besedilu: OVE) z namenom povečanja količine in deleža obnovljivih virov. Na podlagi teh členov je Vlada RS decembra 2015 sprejela Uredbo o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 97/15 in 32/18, v nadaljnjem besedilu: Uredba 2015), ki se je pričela izvajati 15. januarja 2016.

Za tem je bila na ravni EU sprejeta nova Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L št. 328 z dne 21. 12. 2018, str. 82; v nadaljnjem besedilu: Direktiva OVE), ki določa, da bo delež OVE v rabi bruto končne energije do leta 2030 na ravni EU znašal najmanj 32 %. Slovenija bi morala že do leta 2020 doseči 25 % delež OVE v rabi bruto končne energije, kar je bilo glede na takratno stanje deleža, gospodarsko rast in težave pri umeščanju v prostor velikih elektrarn (tako hidro kot vetrnih), zelo težko, zato je bilo potrebno zakonodajni okvir prilagoditi na način, da bi lahko izrabili obstoječe potenciale in povečali proizvodnjo iz OVE. Tudi drugi akti iz t.i. »Zimskega zakonodajnega paketa«, ki so stopili v veljavo ob koncu leta 2018 oz. v letu 2019, so dali velik poudarek na aktivne odjemalce in samooskrbo, pri čemer so posebej pomembne določbe Direktive (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (v nadaljnjem besedilu: Direktiva o trgu z električno energijo).

Direktiva OVE torej spodbuja samooskrbo in določa, da le-ta postaja vse pomembnejša, zato je bilo potrebno poleg individualnih subjektov, ki se oskrbujejo s pomočjo samooskrbe po Uredbi 2015, opredeliti tudi dodatni vrsti samooskrbe, kot so (1) »skupaj delujoči samooskrbovalci iz obnovljivih virov« (to je skupina vsaj dveh samooskrbovalcev z električno energijo, ki se nahajajo v isti stavbi) ter (2) »skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov« (to je združevanje lokalnih prebivalcev z

namenom postavitve naprav za samooskrbo in koriščenje tako pridobljene električne energije). Tako združeni odjemalci naj bi aktivno sodelovali pri proizvodnji, lastni rabi, shranjevanju oziroma prodaji električne energije, s čimer bi pripomogli k stabilnosti električnega omrežja ob hkratnem zniževanju lastnih stroškov za nakup električne energije.

Glede na navedeno je bila Uredba 2015 nadomeščena z novo Uredbo o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 17/19 in 197/20, v nadaljnjem besedilu: Uredba 2019), ki je bila vsebinsko pripravljena v luči zgoraj navedenih zakonodajnih sprememb na ravni EU. To pomeni, da je Uredba 2019 obstoječi sistem samooskrbe nadgradila na način, da je bila samooskrba omogočena ne samo lastnikom enostanovanjskih hiš ali poslovnih objektov, ampak tudi različnim tipom skupnosti, tako da so koristi samooskrbe lahko bili deležni tudi npr. tisti, ki živijo v stanovanjih ali v hišah, ki za postavitve naprav za samooskrbo niso primerne. Z nadgradnjo zakonodaje je tako bilo omogočeno, da je proizvodna naprava lahko postavljena npr. na strehi gasilskega doma, za v njej proizvedeno električno energijo pa se šteje, da so jo proizvedli odjemalci, vključeni v dotično OVE skupnost.

Direktiva OVE pa pri urejanju samooskrbe določa še dodatna pravila, ki pomenijo spremembo veljavnega koncepta obračuna samooskrbe, in ki pri omenjeni nadgradnji zakonodaje iz prejšnjega odstavka še niso bila upoštevana, saj se z Uredbo 2019 Direktiva OVE še ni uradno prenašala v pravni red RS. Celovit prenos te direktive je bil opravljen z Zakonom o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, v nadaljnjem besedilu: ZSROVE), ki celovito ureja področje samooskrbe skladno z zahtevami Direktive OVE¹, in ki je razveljavil Uredbo 2019 (a podaljšal njeno uporabo ter uporabo členov EZ-1, ki urejajo samooskrbo)². Za izvajanje zakonskih določb pa je potrebno sprejeti tudi novo uredbo, ki je predmet te javne obravnave (v nadaljnjem besedilu: predlog uredbe), in področje samooskrbe na novo celovito ureja.

2. Rok za izdajo predpisa, ki ga je določil zakon

Skladno s prvim odstavkom 82. člena ZSROVE je rok za izdajo uredbe 7. 5. 2022, to je devet mesecev po uveljavitvi ZSROVE.

3. Splošna obrazložitev

S 315.a členom EZ-1 ter Uredbo 2019 je bilo gospodinjstvom in malim poslovnim odjemalcem omogočeno, da lahko postavijo napravo za proizvodnjo električne energije, ki je priklopljena na notranjo inštalacijo stavbe, ter tako proizvedeno električno energijo uporabljajo za potrebe porabe same stavbe (v omrežje se oddajajo samo viški, električna energija pa se porabi na lokalnem nivoju, v sosednjih stavbah). Samooskrba pa je bila omogočena ne samo lastnikom enostanovanjskih hiš ali poslovnih objektov (tj. individualna samooskrba), ampak tudi različnim tipom skupnosti, kot so npr. stanovalci v večstanovanjskih stavbah (skupinska samooskrba) ter odjemalcem, ki so med seboj v bližini (so vezani na isto transformatorsko postajo) in se povežejo v skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov (ki so v uredbi poimenovane »OVE skupnosti«). Na tak način so lahko koristi samooskrbe lahko deležni tudi tisti, ki npr. živijo v stanovanjih ali v hišah, ki za postavitve naprav za samooskrbo niso primerne (npr. niso dovolj osončene). Bistvo oz. glavna prednost omenjenega koncepta samooskrbe po EZ-1 in Uredbi 2019 je v tem, da se količina električne energije, oddane v omrežje in prevzete iz omrežja kompenzirata – to pomeni, da odjemalec s samooskrbo na koncu obračunskega obdobja (ki je praviloma koledarsko leto) plača samo razliko, če je prevzel več kot je oddal v omrežje (v nadaljevanju: koncept netiranja po EZ-1). Če pa je prevzel manj kot je oddal v omrežje ne plača ničesar (razen dajatev, ki niso vezane na količino prevzete električne energije, ampak na moč in se plačajo v vsakem primeru).

Omenjeni ukrep samooskrbe z električno energijo iz obnovljivih virov energije, ki se je pričel izvajati 15. januarja 2016, je zelo dobro sprejet. K boljši prepoznavnosti ukrepa je pripomoglo tudi več družb, ki s svojimi projekti/storitvami spodbujajo ukrep (omogočajo ugodne kredite za postavitve naprav za samooskrbo ter tudi izvedejo inštalacijo na ključ). Prav tako pa je od leta 2017 mogoče pridobiti

¹ Glej V. poglavje: Samooskrba z električno energijo iz obnovljivih virov in priključevanje naprav za samooskrbo ter skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov (37. do 44. člen ZSROVE).

² Glej 72. in 84. člen ZSROVE.

enkratno nepovratno subvencijo pri Eko skladu, kar pomeni pomemben prispevek k investicijam v naprave za samooskrbo.

Ne glede na to, da Direktiva OVE (in tudi druga EU zakonodaja) izrecno spodbujajo samooskrbo, pa koncept netiranja po EZ-1 ni skladen s 15. členom Direktive o trgu z električno energijo, ki določa, da bo v prihodnje morala biti obračunana omrežnina za celotno električno energijo, prevzeto iz distribucijskega omrežja. Drugače povedano, Direktiva o trgu z električno energijo ne dovoljuje več koncept netiranja za tiste, ki vstopijo v sistem samooskrbe po 31. 12. 2023, zato je obračun po novem sistemu samooskrbe iz ZSROVE zastavljen na način, kot ga določa direktiva (torej brez netiranja prevzetih in oddanih količin električne energije).

Osnovni koncept individualne in skupnostne samooskrbe pa ostaja nespremenjen in celo nadgrajen, saj za končne odjemalce s samooskrbo določa npr. oprostitev in delne oprostitve plačil določenih dajatev, omogoča jim pridobitev potrdil o izvoru in podpor za proizvodno električne energije iz OVE po ZSROVE, vstop v sistem samooskrbe se omogoča vsem končnim odjemalcev, ki so priključeni na distribucijsko omrežje (kar do sedaj ni bilo mogoče, saj je bila omejena le na gospodinjstve in male poslovne odjemalce), investitorjem se omogoča naložbena pomoč itd.. Ugodnosti za končne odjemalce s samooskrbo bodo prinesli tudi novi predpisi Agencije za energijo, ki urejajo omrežnino, kar bo bistvenega pomena, saj bo potrebno tudi po sistemu samooskrbe po ZSROVE zagotoviti dovolj spodbud, da bi se v čim večji meri spodbudilo investiranje v naprave za samooskrbo.

Spodbujanje in omogočanje razširjene samooskrbe ima pozitivne učinke na povečanje deleža OVE in s tem na doseganje nacionalnih ciljev - Slovenija bi morala namreč do leta 2020 doseči 25 % delež OVE v bruto končni rabi energije (kar skoraj zagotovo ne bo doseženo), s Celovitim nacionalnim energetske in podnebni načrtom pa je bil sprejet cilj RS 27 % delež OVE do leta 2030. Samooskrba ima tudi pozitivne učinke na gospodarstvo, saj pospešuje razvoj panoge, in tudi na omrežje – z večanjem samooskrbe se namreč količina električne energije prevzete iz omrežja zmanjša, kar omrežje razbremeni. Zato je toliko bolj pomembno nadaljnje spodbujanje samooskrbe in pozitivno zakonodajno okolje za investitorje v naprave za samooskrbo, saj Slovenija s tem sledi razvoju in trendom spreminjanja elektroenergetskega sistema.

S povečevanjem deleža energije, pridobljene iz OVE, se zmanjšuje tudi uvozna odvisnost pri oskrbi z energijo, ukrep pa vpliva tudi na učinkovitejšo rabo energije, na varovanje okolja, predvsem pa na zmanjševanje emisij in ozaveščenost ljudi o trajnostnem razvoju naše države ter prehodu v nizkoogljično družbo.

Možnost vlaganja pravnih in fizičnih oseb v naprave za samooskrbo ima več multiplikativnih učinkov. Poleg tega, da z vlaganjem lastnih sredstev pripomorejo k doseganju cilja OVE RS, se posledično tudi:

- zmanjšuje strošek posameznika pri plačevanju računa za električno energijo;
- večja stopnja samozadostnosti oziroma samooskrbe s potrebno energijo na nivoju posameznika in posledično na nivoju lokalne skupnosti, občine, države;
- zmanjšuje količina izpustov CO₂ in prispeva k ohranjanju okolja;
- odpirajo nova delovna mesta;
- spodbuja slovenska industrija in razvoj: v Sloveniji imamo proizvajalce sestavnih delov naprav za samooskrbo, katerim se bo tako povečala možnost za trženje svojih proizvodov na domačem trgu. Prav tako imamo tudi potrebno znanje za razvoj ne le naprav za samooskrbo temveč celostnega sistema delovanja elektroenergetskega sistema (hranilniki električne energije, pametna omrežja, zaščitni elementi, regulacija, itd);
- zmanjševanje obremenitev predvsem distribucijskega omrežja in posledično zmanjševanje izgub pri prenosu električne energije (povprečno so izgube na elektroenergetskem omrežju v višini 8 %, kar ni zanemarljivo). Z zmanjšanjem prenosa količine električne energije proizvedene iz fosilnih goriv po energetske omrežju, se posledično vrši tudi dekarbonizacija elektro energetskega omrežja;
- proste kapacitete javnega omrežja se zaradi razbremenitve lahko uporabijo za druge namene.

Aktiven odjemalec s samooskrbo bo sam proizvajal čisto električno energijo za svoje potrebe (katero bo lahko tudi prodajal in si tako zagotovil dodaten zaslužek), v naslednjih letih, ko bodo vpeljane tudi

nove storitve, pa bo lahko s svojo napravo za samooskrbo in prilagajanjem proizvodnje/rabe električne energije pripomogel k stabilnosti in zanesljivosti električnega omrežja (demand side management).

4. Predstavitev presoje posledic na posamezna področja

Samooskrba z električno energijo iz OVE ima naslednje pozitivne posledice:

- z letno inštalacijo npr. 20 MVA (MW) naprav za samooskrbo z električno energijo (naprave, ki izkoriščajo energijo sonca) bomo letno prihranili 7,1 kt CO₂ v primerjavi z enako količino energije pridobljene iz fosilnih goriv (premog) in pridobili 21 GWh čiste električne energije;
- posameznikom, večinoma gospodinjstvom, ki bodo investirali v napravo in s tem pripomogli k trajnostnemu razvoju države, se bo znižal račun za električno energijo;
- pravne osebe oziroma samostojni podjetniki posamezniki bodo zaradi lastne proizvedene električne energije bolj konkurenčni, saj bodo imeli nižje stroške poslovanja (zmanjšanje višine računa za električno energijo), njihova proizvodnja in izdelki pa bodo okoljsko sprejemljivejši, saj bo za njihovo izdelavo uporabljena energija iz obnovljivih virov;
- gospodarska panoga proizvajalcev sestavnih delov za naprave za samooskrbo in monterjev naprav bo dodatno oživela, odprla se bodo nova delovna mesta;
- zmanjšanje odvisnosti države od uvoza električne energije;
- zaradi manjših pretokov energije od oddaljenega vira do porabnika se zmanjšujejo izgube pri prenosu energije, ki niso zanemarljive (okoli 8 %);
- ukrep pozitivno vpliva na ozaveščenost posameznika in spodbuja k vlaganju zasebnega kapitala v obnovljive vire energije;
- država se tem ukrepom pridružuje ostalim državam članicam EU, ki spodbujajo samooskrbo z električno energijo iz OVE in sledi EU zakonodaji ter usmeritvam evropske energetske politike, ki vedno bolj temelji na aktivnem odjemalcu in energetskih lokalnih skupnostih, ki bodo same proizvajale električno energijo za lastne potrebe iz OVE.

Transformacija elektroenergetskega sistema temelji na pospeševanju rabe OVE in ukinjanju fosilnih elektrarn, kakor tudi na spodbujanju decentralizirane proizvodnje in rabe proizvedene energije na kraju njene proizvodnje. Zato so t.i. aktivni odjemalec, (skupinska) samooskrba in lokalne OVE skupnosti pomembni akterji v energetski prihodnosti. Zaradi vedno večje energetske samozadostnosti objektov v prihodnje (skoraj nič energijske hiše, lastne naprave za samooskrbo z električno energijo), ki bodo poleg učinkovite rabe energije tudi proizvajale električno energijo za lastne potrebe iz OVE, bo pretok električne energije bistveno drugačen, kot je bil do sedaj. Gospodinjstva in drugi porabniki si bodo električno energijo zagotovili že na lokalni ravni, zato posledično ne bo potrebnega pretoka energije iz oddaljenih velikih enot. Namesto tega pa bo potrebno uvesti t.i. pametna omrežja z novimi storitvami in novimi poslovnimi modeli. Tem novim razmeram se bodo morali prilagoditi vsi akterji v energetiki.

5. Izjava o skladnosti predloga predpisa s pravnimi akti EU in korelacijska tabela

21. člen Direktive OVE ter druge določbe te direktive, ki se nanašajo na samooskrbo, so bile prenesene z ZSROVE, s predlogom uredbe pa se podrobneje ureja izvajanje relevantnih zakonskih določb in se direktiva neposredno ne prenaša. Glede na navedeno Izjava o skladnosti in korelacijska tabela nista potrebni.

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH REŠITEV

Ureditev samooskrbe v ZSROVE in predlogu uredbe v celoti temelji na pravni ureditvi tega področja v EU.

Predlog uredbe obstoječo Uredbo 2019 nadgrajuje in dopolnjuje. Sistem samooskrbe v svojem bistvu ostaja nespremenjen, največja sprememba pa je sprememba načina obračuna dajatev, kar bo podrobneje pojasnjeno pri relevantnem členu.

Tako Uredba 2019 kot predlog uredbe določata pogoje za samooskrbo z električno energijo, pridobljeno iz OVE, podrobnejše pogoje za posamezne vrste samooskrbe, način obračuna električne energije in dajatev za končne odjemalce s samooskrbo ter vsebino in poročanje ter spremljanje izvajanja ukrepa. Ena izmed novosti predloga uredbe je določitev vsebine enostavne vloge za priključitev, saj bo za naprave za samooskrbo, katerih priključna moč ne presega 50 kW, po novem možno priključevanje po poenostavljenem postopku, ki je podrobneje določeno v 42. členu ZSROVE.

Ravno tako je novost predloga uredbe določanje podrobnejših pogojev za pridobitev naložbene pomoči, ki jo bo dodeljeval center za podpore na podlagi drugega odstavka 38. člena ZSROVE.

V predlogu uredbe so (enako kot že po Uredbi 2019) določeni trije podtipi samooskrbe:

- 1) individualna samooskrba: to je samooskrba za individualne stavbe,
- 2) skupnostna samooskrba, ki ima več možnih oblik:
 - a) samooskrba večstanovanjske stavbe: to je samooskrba med seboj povezanih končnih odjemalcev v večstanovanjski, poslovno-stanovanjski, stanovanjsko-poslovni, poslovni ali katerikoli drugi stavbi, v katerih sta dva ali več prostorov (bodisi stanovanja, bodisi poslovni prostori) opremljeni vsak s svojim prevzemno-predajnim mestom, ki je priključeno na notranjo nizkonapetostno inštalacijo te stavbe. Za vse opisane možne situacije se uporablja pojem »večstanovanjska stavba«, pri čemer pa uporaba tega pojma ne posega v predpise s področja graditve oz. stanovanjske predpise – namen uporabe tega pojma je preglednost in jasnost uredbe (uporaba tega izraza je smiselna tudi ob upoštevanju predvidevanj, da se bo tovrstna samooskrba predvidoma v največji meri izvajala v večstanovanjskih stavbah);
 - b) samooskrba skupnosti za oskrbo z energijo iz OVE (t.i. samooskrbna skupnost): to je samooskrba med seboj povezanih odjemalcev v vseh ostalih primerih, to so odjemalci, katerih merilna mesta niso vezana na notranjo nizkonapetostno inštalacijo istega objekta oz. lokacije, vendar pa so priključeni na distribucijsko omrežje v RS in se povežejo v samooskrbno skupnost z namenom koriščenja električne energije, proizvedene v napravi za samooskrbo. Na tak način bodo koristi sistema samooskrbe lahko deležni tudi tisti, ki je sicer ne bi mogli biti, to so npr. tisti, ki živijo v hišah, ki za postavitev naprave za samooskrbo niso primerne (npr. niso dovolj osončene), saj bo lahko naprava za samooskrbo postavljena na drugem objektu (lahko tudi npr. na strehi šole, gasilskega doma...). Pomembna novost predloga uredbe je ta, da ni več pogoja, da bi morali člani samooskrbne skupnosti biti med seboj locirani v neposredni bližini (tj. vezani na omrežje iste transformatorske postaje - TP), temveč se območje razširja na celo RS.

K 2. členu (pomen izrazov)

Člen vsebuje pomen izrazov, uporabljenih v predlogu uredbe, pri čemer so v primerjavi z Uredbo 2019 zaradi vsebinske nadgradnje nekateri izrazi dodani na novo, nekateri obstoječi izrazi pa so po smiselno prilagojeni.

Izraz »merilno mesto« je tako zaradi uskladitve s terminologijo ZSROVE nadomeščen z izrazom »prevzemno-predajno mesto«, ki v predlogu uredbe ni posebej definirano, saj je definirano že v drugih predpisih. Pri tem izrazu je pomembno poudariti, da gre (1) v primeru individualne samooskrbe za mesto prek katerega se vršita tako odjem (tj. prevzem iz omrežja) kot oddaja električne energije v omrežje (saj je naprava za samooskrbo vezana na notranjo inštalacijo objekta za tem mestom), (2) v primeru samooskrbe večstanovanjske stavbe in samooskrbne skupnosti pa gre tehnično gledano za mesta prek katerih odjemalec vrši samo odjem (saj naprava za samooskrbo na za temi mesti ni priklopljena), vendar pa se zaradi preglednosti za oba primera uporablja skupni pojem »prevzemno-predajno mesto«.

Ena izmed novosti, ki so bile uvedena že z zadnjo spremembo Uredbe 2019 je tudi možnost, da del električne energije, proizvedene v napravi za samooskrbo, ne pripada nobenemu izmed prevzemno-predajnih mest, vključenih v to skupnostno samooskrbo, temveč pripada lastniku naprave za samooskrbo, ki je lahko bodisi tretja oseba (40. člen ZSROVE) bodisi skupnost na področju OVE, ki je pravna oseba (43. člen ZSROVE). Temu ustrezno sta dopolnjena izraza »ključ delitve proizvodnje« in »količinski delež proizvodnje«. Lastnik naprave za samooskrbo lahko svoj količinski delež proizvodnje prodaja na trgu, kar bo podrobneje pojasnjeno pri obrazložitvi relevantnega člena.

Zaradi narave samooskrbe večstanovanjske stavbe in samooskrbnih skupnosti je potrebno definirati pravila za določanje količine električne energije, proizvedene z napravo za samooskrbo, ki se upošteva pri obračunu posameznega končnega odjemalca v samooskrbi večstanovanjske stavbe oz.

samooskrbni skupnosti (izraz »oddana električna energija«). Medtem ko se v primeru individualne samooskrbe pri odjemalcu upošteva količina oddane električne energije, odčitana na njegovem prevzemno-predajnem mestu ob koncu ob koncu obračunskega obdobja, se pri odjemalcih, vključenih v samooskrbo večstanovanjske stavbe oz. v samooskrbno skupnost ta količina določi glede na njihov predhodni dogovor o tem, kolikšen delež električne energije, proizvedene v napravi za samooskrbo dotične samooskrbe večstanovanjske stavbe oz. samooskrbne skupnosti pripada posameznemu od njih. Odjemalci, vključeni v samooskrbo večstanovanjske stavbe oz. samooskrbno skupnost se bodo tako morali najprej dogovoriti o »ključu delitve proizvodnje«, to je o deležih, na podlagi katerih se izračunajo »količinski deleži proizvodnje« (v kWh), to je količina proizvedene električne energije, ki pripada vsakemu posameznemu prevzemno-predajnemu mestu odjema iste samooskrbe večstanovanjske stavbe oziroma iste samooskrbne skupnosti.

Skladno z definicijo izraza je »naprava za samooskrbo« proizvodna naprava, ki proizvaja električno energijo iz obnovljivih virov energije, praviloma za celotno ali delno pokrivanje potreb lastne končne rabe končnega odjemalca s samooskrbo. Ob tem zaradi jasnosti dodajamo, da v to definicijo spada tudi naprava za soproizvodnjo toplote in električne energije, ki kot primarni vir uporablja obnovljive vire energije. V predlogu uredbe pri izrazu »naprava za samooskrbo« ni več omejitve, da le-ta ne sme biti vključena v podporno shemo za proizvodnjo električne energije iz OVE na podlagi 372. člena EZ-1 (ali 64.n člena starega Energetskega zakona, Uradni list RS, št. 27/07 – UPB, 70/08, 22/10, 10/12 in 94/12 – Zdoh-2L). Skladno s tretjim odstavkom 38. člena ZSROVE namreč lahko tudi končni odjemalci s samooskrbo za proizvedeno električno energijo v napravi za samooskrbo pridobijo deklaracijo in za proizvedeno električno energijo, oddano v distribucijsko omrežje, potrdila o izvoru ter imajo pravico do vstopa v podporno shemo po 3. poglavju ZSROVE, kar je skladno z Direktivo OVE.

Pri izrazu »končni odjemalec s samooskrbo« je ohranjeno to, da se upravičenost do samooskrbe ne veže na lastnika naprave temveč so odjemalci, upravičeni do samooskrbe, tako imetniki soglasja za priključitev (t.j. lastniki prevzemno-predajnih mest) kot tisti odjemalci, katerim lastniki dovoljujejo, da odjemajo električno energijo prek njihovih prevzemno-predajnih mest. V praksi to pomeni, da lahko pogodbe o samooskrbi sklepajo tudi najemniki. Glede na to, da je pogodba o samooskrbi dejansko zgolj oblika pogodbe o dobavi električne energije, kjer je tovrstni princip sklepanja pogodb o dobavi s strani najemnikov že uveljavljen, je taka rešitev smiselna tudi za samooskrbo, oz. ni razloga, da isti princip ne bi veljal tudi za pogodbe o samooskrbi. Pogodba o samooskrbi pa se sklene tako v primeru individualne samooskrbe kot tudi samooskrbe večstanovanjske stavbe in skupnostne samooskrbe. Končni odjemalci s samooskrbo lahko za presežke proizvedene električne energije sklenejo tudi pogodbo o odkupu električne energije, proizvedene v napravi za samooskrbo, če se za to odločijo (več o tem pri obrazložitvi relevantnega člena).

Pomembna novost predloga uredbe je tudi, da se črtajo kategorije odjemalcev, upravičenih do samooskrbe, to so bili gospodinjiski in mali poslovni odjemalci, kot jih definira EZ-1 (po definiciji točke 13., 36. člena EZ-1 so to odjemalci na nizki napetosti, ki niso gospodinjiski odjemalci in imajo priključno moč manjšo od 41 kW). Samooskrba je, skladno z ZSROVE, omogočena vsem končnim odjemalcem, priključenim na distribucijsko omrežje ne glede na njihovo velikost oz. priključno moč.

K 3. členu (samooskrba z električno energijo iz obnovljivih virov energije)

Enako kot po Uredbi 2019 ima samooskrba tri »podvrste«, ki so individualna samooskrba, samooskrba večstanovanjske stavbe in skupnost za oskrbo z energijo iz OVE (tj. samooskrbna skupnost), pri čemer je samooskrba večstanovanjske stavbe samooskrba med seboj povezanih končnih odjemalcev v večstanovanjski stavbi, samooskrbna skupnost pa je samooskrba v vseh drugih primerih med seboj povezanih končnih odjemalcev. Za vse tri podvrste samooskrbe se uporabljajo skupne določbe te uredbe, razen če je za posamezno podvrsto izrecno določeno drugače.

Predlog uredbe se uporablja tudi za samooskrbo objektov. Določba je dodana zaradi jasnosti, saj se uredba sklicuje samo na stavbe. Skladno s . točko prvega odstavka 3. člena Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 61/17, 72/17 – popr., 65/20 in 15/21 – ZDUOP, v nadaljnjem besedilu: GZ) je stavba »pokrit objekt, kamor se lahko vstopi in je namenjen bivanju ali opravljanju dejavnosti«.

Namen uredbe pa je omogočiti samooskrbo tudi za objekte,³ kot je npr. parkirišče s polnilnicami za e-avtomobile, kolesarnica s polnilnimi mesti za e-kolesa ipd.. Ker pa bodo naprave za samooskrbo v veliki večini namenjena samooskrbi stavb, se zaradi preglednosti v predlogu uredbe uporablja samo izraz »stavba«.

K 4. členu (individualna samooskrba)

Tako kot je veljalo tudi po Uredbi 2019, je v primeru individualne samooskrbe naprava priključena na notranjo nizkonapetostno inštalacijo stavbe (ali objekta – glej obrazložitev k prejšnjemu členu), dodana je le določba, da se lahko za posamezno individualno samooskrbo uporablja tudi več naprav, ki so priključene na notranjo nizkonapetostno inštalacijo iste stavbe. Tako se poenotijo pravila za individualno in skupnostno samooskrbo, kjer je bila uporaba več naprav za isto skupnostno samooskrbo omogočena že po Uredbi 2019. V kolikor bo več naprav uporabljal tudi odjemalec z individualno samooskrbo, se bodo pri izračunu količin uporabljala enaka pravila kot pri skupnostni samooskrbi z več napravami.

Omejitev moči naprave ostaja enaka kot po Uredbi 2019, in sicer priključna moč naprave za samooskrbo ne sme presegati 0,8-kratnika priključne moči odjema prevzemno-predajnega mesta na katerega notranjo inštalacijo je ta naprava priključena. Glede na to, da gre za naprave, ki so priklopljene na notranjo inštalacijo objekta, je pogoj določen smiselno enako kot to velja tudi za ostale proizvodne naprave, ki so priklopljene na notranjo nizkonapetostno inštalacijo skladno s Sistemskimi obratovalnimi navodili za distribucijski sistem električne energije (Uradni list RS, št. 7/21, v nadaljnjem besedilu: SONDSEE). Za naprave za individualno samooskrbo je torej s tehničnega in varnostnega vidika smiselno uporabiti enake kriterije kot za vse ostale tako priklopljene naprave.

Določba, da je lastnik naprave za samooskrbo lahko tudi tretja oseba, ki jo je v tem členu vsebovala Uredba 2019 ni več potrebna, saj je to določeno v 40. členu ZOVE, in sicer iz razloga omogočanja večje fleksibilnosti pogodbenih odnosov in razvoja novih produktov oziroma storitev.

K 5. členu (samooskrba večstanovanjske stavbe)

Člen je v primerjavi z Uredbo 2019 ostal nespremenjen. Zaradi velike raznolikosti možnih situacij in različnih potreb odjemalcev v večstanovanjskih stavbah so podrobneje opisani tudi primeri, v katerih se lahko oblikuje samooskrba večstanovanjske stavbe. Oblikujejo jo lahko:

- dva ali več prevzemno-predajnih mest iste večstanovanjske stavbe (vendar ne nujno vsa), preko katerih odjemalci odjemajo električno energijo za lastne potrebe (npr. v samooskrbo večstanovanjske stavbe se povežejo odjemalci za oskrbo stanovanj, pri čemer ni nujno, da so zajeta vsa stanovanja v tej stavbi),
- vključena so lahko tudi prevzemno-predajna mesta skupnega odjema (npr. prevzemno-predajno mesto za skupno razsvetljavo, prevzemno-predajno mesto skupne toplotne črpalke), in sicer bodisi hkrati s stanovanji (primer iz prejšnje alineje) bodisi samostojno (npr. stanovalci postavijo napravo za samooskrbo zgolj za namen samooskrbe skupne toplotne črpalke, skupne razsvetljave in dvigala).

V izogib nejasnostim pri izvajanju uredbe v praksi je podrobneje določen tudi način priključitve naprave za samooskrbo, in sicer je le-ta preko samostojnega prevzemno-predajnega mesta (to je prevzemno-predajnega mesta naprave za samooskrbo) priključena na točki prehoda (v razdelilni omarici) iz distribucijskega omrežja v skupno notranjo nizkonapetostno inštalacijo večstanovanjske stavbe, na katero so priključena prevzemno-predajna mesta, ki so vključena v samooskrbo dotične večstanovanjske stavbe. Ravno tako je pojasnjena situacija, kadar je naprava za samooskrbo priključena na notranjo nizkonapetostno inštalacijo za posameznim prevzemno-predajnim mestom (npr. naprava je priklopljena za prevzemno-predajnim mestom, prek katerega se oskrbuje toplotna črpalka ali določeno stanovanje) – glede na tehnične lastnosti tovrstnega priklopa gre v tem primeru dejansko za individualno samooskrbo (gre za vezavo proizvodne naprave za števcem).

Za namestitev naprave za samooskrbo večstanovanjske stavbe je praviloma potrebno soglasje etažnih lastnikov glede na solastniške deleže skladno Stanovanjskim zakonom (Uradni list RS, št.

³ Skladno s 25. točko prvega odstavka 3. člena GZ je objekt »stavba, gradbeni inženirski objekt ali drug gradbeni poseg, narejen z gradbenimi, zaključnimi gradbenimi ali inštalacijskimi deli, sestavljen iz gradbenih proizvodov, proizvodov ali naravnih materialov, skupaj s trajno vgrajenimi inštalacijami in napravami v objektu, ki so namenjene delovanju objekta;«.

69/03 s sprem., v nadaljevanju: SZ-1) oz. Stvarnopravnim zakonikom (Uradni list RS, št. 87/02, 91/13 in 23/20, v nadaljevanju: SPZ), v kolikor gre za poslovne ali poslovno-stanovanjske stavbe v etažni lastnini. Kakšen delež soglasja pa bo potreben bo odvisno od posameznega primera, pri čemer je za tolmačenje področne zakonodaje pristojno resorno ministrstvo, to je Ministrstvo za okolje in prostor (za Stanovanjski zakon) ali Ministrstvo za pravosodje (za Stvarnopravni zakonik). Glede na to, da gre pri postavitvi naprave za samooskrbo za dolgoročno investicijo, naprava pa se bo praviloma postavila na streho, ki v splošnem predstavlja skupni del stavbe v etažni lastnini in je praviloma solastnina vseh etažnih lastnikov, bi bilo možnost uporabe strehe (skupnega dela) smiselno urediti v pogodbi o medsebojnih razmerjih skladno z 32. členom SZ-1 oz. 116. členom SPZ. Ob tem izpostavljamo, da je pri postavitvi naprave za samooskrbo in ureditvi razmerij potrebno upoštevati določbe SZ-1 oz. SPZ vezane na lastninsko-pravna razmerja v stavbah z vzpostavljeno etažno lastnino.

Za ureditev razmerij med lastnikom naprave za proizvodnjo električne energije iz OVE, ki-le to postavi na tuji nepremični in lastniki teh nepremičnin se lahko sklenejo npr. pogodbe o ustanovitvi nepravne stvarne služnosti, a pravno gledano to ni edina možnost. Zato je zaradi jasnosti potrebno pojasniti, da lahko v primerih, kadar namerava lastnik naprave za samooskrbo (to je skupnost OVE, tretja oseba ali odjemalci, ki niso istočasno tudi vsi etažni lastniki dotične večstanovanjske stavbe) namestiti napravo za samooskrbo na skupne dele večstanovanjske stavbe, za ureditev razmerij v zvezi z uporabo skupnih delov sklene z etažnimi lastniki dotične večstanovanjske stavbe tudi najemno pogodbo.

K 6. členu (samooskrba skupnosti za oskrbo z energijo iz obnovljivih virov)

Kot tretji tip samooskrbe je določena »skupnost za oskrbo z energijo iz obnovljivih virov (samooskrbna skupnost)«, katero lahko oblikujejo odjemalci, ki odjemajo električno energijo prek prevzemno-predajnih mest, ki so priključena na distribucijsko omrežje v Republiki Sloveniji. V predlogu uredbe je torej črtana omejitev, da se lahko v samooskrbno skupnost združijo le odjemalci, ki so priključeni na omrežje iste transformatorske postaje (v nadaljevanju: TP) kot naprava za samooskrbo. S črtanjem omejitve na TP se možnost oblikovanja samooskrbnih skupnosti bistveno razširja (na območje cele RS) in tako v največji možni meri omogoča koriščenje prednosti samooskrbe tudi prebivalcem, ki živijo v lokalnih skupnostih, ki za samooskrbo nimajo ugodnih pogojev (vremenskih, tehničnih...). Naprava za samooskrbo pa mora biti preko samostojnega prevzemno-predajnega mesta (to je prevzemno-predajnega mesta naprave za samooskrbo) priključena na distribucijsko omrežje.

Z omogočanjem samooskrbnih skupnosti se omogoča sodelovanje najširšega kroga prebivalstva, še posebno tistih odjemalcev, ki živijo v stavbah, ki za postavitve naprave za samooskrbo niso primerne ali v stanovanjih, želijo pa sodelovati pri proizvodnji električne energije iz OVE in koristiti prednosti samooskrbe. Tako se bodo lahko npr. prebivalci istega naselja odločili za postavitve naprave za samooskrbo na lokalnem gasilskem domu (lahko pa tudi na stavbi izven njihove lokalne skupnosti), vsakemu od njih pa bo pripadal točno določen delež električne energije, proizvedene v tej napravi.

K 7. členu (skupne določbe za skupnostno samooskrbo)

Določbe uredbe za skupnostno samooskrbo veljajo tako za samooskrbo večstanovanjske stavbe kakor tudi za samooskrbo skupnost, razen če ni v predlogu uredbe izrecno drugače določeno. Zaradi lažje preglednosti se namreč za samooskrbo večstanovanjske stavbe in za samooskrbno skupnost v tistih določbah uredbe, ki se nanašajo na skupne določbe, uporablja isti izraz, to je »skupnostna samooskrba«.

Tako kot po Uredbi 2019, isto prevzemno-predajno mesto ne more biti vključeno v dve ali več skupnostnih samooskrb, ista naprava za samooskrbo pa se ne more uporabljati za dve ali več skupnostnih samooskrb (lahko pa preide v uporabo k drugi skupnostni samooskrbi, kar se izvede z registracijo spremembe pri distribucijskemu operaterju).

Kor je bilo določeno že z zadnjo spremembo Uredbe 2019, velikost naprave za skupnostno samooskrbo več ni omejena (torej ne velja več omejitev, da moč naprave za skupnostno samooskrbo ne sme presegati 0,8-kratnika seštevka priključnih moči vključenih odjemalcev). Glede na to, da gre v primeru skupnostne samooskrbe za tehnično drugačno situacijo kot pri individualni samooskrbi, saj je proizvodna naprava skupnosti priključena direktno na distribucijsko omrežje, odprava te omejitve s tehničnega in varnostnega vidika ni sporna. Dejanska moč naprave za skupnostno samooskrbo bo

tako odvisna od tehničnih možnosti oz. zmogljivosti, tako omrežja kot stavbe, na kateri bo naprava postavljena.

Električna energija, proizvedena v napravah za samooskrbo, je v vsakem primeru primarno namenjena odjemalcem s samooskrbo, tj. članom skupnostne samooskrbe. Pri skupnostni samooskrbi pa izjemoma lahko pride do situacije, ko del proizvedene električne energije ne pripada nobenemu prevzemno-predajnemu mestu, vključenemu v skupnost. Ta nerazdeljeni delež je poznan in je ustrezno zabeležen v ključu delitve proizvodnje, tako da je vsota ključa delitve še vedno 1. Ta električna energija pa ni deležna »ugodnosti«, ki sicer veljajo za električno energijo za namen samooskrbe. Skladno s 40. členom ZSROVE tretja oseba, ki je lastnik naprave lahko izjemoma prodaja električno energijo iz naprave za samooskrbo v delu, ki ni razdeljen med člane skupnostne samooskrbe. Pri tem se lastnik obravnava kot proizvajalec skladno z zakonom, ki ureja oskrbo z električno energijo. V ZSROVE in predlogu uredbe ni določeno, kaj lastnik naprave za samooskrbo s tem »svojim« delom proizvedene električne energije naredi - načeloma jo lahko neodplačno preda v javno omrežje ali pa jo proda na trgu, pri tem pa mora imeti s kupcem sklenjeno ustrezno pogodbo (pogodbo o odkupu). V primeru prodaje dela proizvedene električne energije, bi lahko to lahko imelo tudi davčne posledice, saj bo v konkretnem primeru davčni organ presojal, ali gre za opravljanje dejavnosti v skladu z davčnimi predpisi. V teh primerih bi moral zavezanec tudi ustrezno urediti svoj davčni status in v primeru nastanka davčne obveznosti tudi obračunavati davke.

Do opisane situacije bo zlasti prihajalo v primerih, ko bo lastnik naprave za samooskrbo samostojno v svojem imenu izpeljal vse potrebno za postavitve in priklop naprave za samooskrbo ter nato spodbujal odjemalce za vstop v skupnostno samooskrbo (mnogi odjemalci se namreč lažje odločijo za vstop v projekt, če je naprava že postavljena). Lastnik naprave bo lahko npr. (1) družba, katere dejavnost je postavljanje in upravljanje naprav za samooskrbo, (2) skupnost OVE, saj ima pravico prodajati proizvedeno električno energijo (četrti odstavek 43. člena ZOVE) ali (3) lastnik (ali lastniki) naprave za samooskrbo, ki so fizične osebe (in se za potrebe prodaje električne energije vpišejo v Register fizičnih oseb pri AJPES skladno z 29. členom ZSROVE).

V zvezi z načinom povezovanja odjemalcev v samooskrbo večstanovanjske stavbe oz. samooskrbne skupnosti predlog uredbe ne postavlja posebnih omejitev, temveč določa, da se odjemalci povežejo (1) na podlagi pogodbe obligacijskega prava (torej ne v obliki pravne osebe) ali (2) tako, da ustanovijo skupnost na področju energije iz obnovljivih virov, ki je pravna oseba, pod pogoji, določenimi v ZSROVE (tj. v skupnost OVE, ki je pravna oseba, pri čemer oblika ni predpisana – lahko je npr. d.o.o., zadruga, društvo ali druga neprofitna organizacija). Odjemalci sklenejo pogodbo, s katero uredijo medsebojna razmerja, dogovor o ključu delitve proizvodnje in ostala vprašanja. Ključne delitve proizvodnje se lahko spremenijo bodisi s spremembo pogodbe bodisi na podlagi pogojev, ki jih odjemalci vnaprej dogovorijo v pogodbi. Če je lastnik naprave tretja oseba, je tudi lastnik stranka te pogodbe, kar je razumljivo, glede na to, da bo ključ delitve proizvodnje praviloma povezan z vložki posameznih odjemalcev. V primeru skupnosti OVE vsebino pogodbe o medsebojnih razmerjih lahko ureja ustanovni akt, zlasti najbolj fleksibilni del (to je določanje ključne delitve proizvodnje, ki se spreminja glede na vstop/izstop članov) pa se lahko podrobneje določi v ločeni pogodbi. Na tak način se omogoči njegovo hitrejše, enostavnejše in cenejše spreminjanje, kot je spreminjanje ustanovnega akta (za katero praviloma veljajo posebna pravila in postopki).

Enako kot v Uredbi 2019 je pogoj za realizacijo odklopa prevzemno-predajnega mesta na zahtevo odjemalca, vključenega v skupnostno samooskrbo, dostava novega (spremenjenega) ključa delitve proizvodnje distribucijskemu operaterju. V kolikor bi iz skupnostne samooskrbe izstopili vsi člani (odjemalci) tako, da bi v njej ostal samo en odjemalec, v tem primeru ne bi več šlo za skupnostno samooskrbo, saj za ne bi bili izpolnjeni predpisani pogoji. Zato bo v tem primeru potrebno prevzemno-predajno mesto naprave za samooskrbo prekvalificirati v merilno mesto proizvodnje in izvesti vse potrebne postopke (sprememba soglasja za priključitev, sklenitev pogodbe o odkupu itd.).

K 8. členu (skupne določbe za individualno in skupnostno samooskrbo)

Gre za skupne določbe za individualno samooskrbo, samooskrbo večstanovanjske stavbe in samooskrbno skupnost.

Tako kot določa tudi Uredba 2019, mora imeti vsak odjemalec s samooskrbo z dobaviteljem sklenjeno pogodbo o samooskrbi, svoje presežke proizvedene električne energije pa lahko tudi prodaja (dobavitelju pa jih lahko preda tudi neodplačno, vse je predmet njunega dogovora).

Ob tem je bistveno poudariti, da bodo morebitne presežne količine prej izjema kot pravilo – potrebe končnih odjemalcev pa električni energiji se večajo, spodbuja se tudi vgradnja hranilnikov kar pomeni, da bo razkorak med oddano in prevzeto energijo vedno manjši. Drugače povedano – odjemalci s samooskrbo bodo porabljali vedno več električne energije in presežkov, ki bi se predajali dobavitelju naj ne bi bilo oz. le-ti naj bi bili zanemarljivi. Morebitna zahteva po registraciji dejavnosti oz. zavezanosti za DDV pa bi nesorazmerno povečala administrativno breme in tako praktično izničila prednosti samooskrbe, kar bi investiranje v ta ukrep zavrlo oz. celo preprečilo njegov nadaljnji razvoj. Bistveno pa je tudi to, da vključitev v sistem samooskrbe ne bi smela vplivati npr. na upravičenost do pokojnine in ostalih pravic s področja delovne oz. socialne zakonodaje.

Glede na to, da so razmerja zaradi možnosti skupnostne samooskrbe kompleksnejša, je v uredbi potrebno podrobno urediti tudi pravila postopanja distribucijskega operaterja v zvezi z registracijo samooskrbe. Glede na to, da gre pri pogodbi o samooskrbi dejansko za obliko pogodbe o dobavi električne energije (s posebnostmi glede obračuna) se v postopku registracije uporabljajo roki, predpisani za zamenjavo dobavitelja. V postopku registracije uvrsti distribucijski operater prevzemno-predajno mesto v bilančno (pod)skupino izbranega dobavitelja, če ta še ni v njegovi bilančni (pod)skupini – ni namreč nujno, da se ob registraciji samooskrbe spremeni dobavitelj. Z namenom olajšanja komunikacije je dodana določba, da mora biti distribucijskemu operaterju sporočena tudi oseba, pooblaščenca za komunikacijo z distribucijskim operaterjem v zvezi z izvajanjem skupnostne samooskrbe ter za sporočanje sprememb. To je lahko kdorkoli, bodisi pravna bodisi fizična oseba, npr. lastnik naprave, dobavitelj, ipd..

Od dne izvedene registracije skupnostne samooskrbe vodi distribucijski operater udeleženega odjemalca kot odjemalca dotične skupnostne samooskrbe, napravo za samooskrbo pa kot napravo dotične skupnostne samooskrbe.

Zaradi jasnosti je dodana tudi določba, da je na inštalacijo oziroma na omrežje, na katero je priključena naprava za samooskrbo, lahko za namen samooskrbe priključen tudi hranilnik energije. Prikllop le-tega pa na samooskrbo oz. na obračun po sistemu samooskrbe ne vpliva.

K 9. členu (priključitev naprave za samooskrbo)

Pred priključitvijo naprave za samooskrbo potrebno pri distribucijskem operaterju pridobiti soglasje za priključitev (SZP). Skladno z določili Sistemskih obratovalnih navodil za distribucijski sistem električne energije (Uradni list RS, št. 7/21, v nadaljnjem besedilu: SONDSEE), se SZP izda uporabniku sistema, ki je lastnik naprave, ali investitorju naprave za samooskrbo. Lastnik naprave za samooskrbo je namreč lahko tudi skupnost OVE ali tretja oseba.

Enako kot po Uredbi 2019, predlog uredbe predpisuje (1) pridobitev novega SZP v primeru novih prevzemno-predajnih mest (v primeru individualne samooskrbe) oz. novih prevzemno-predajnih mest proizvodnje (v primeru skupnostne samooskrbe) ter (2) spremembo SZP v primeru obstoječih prevzemno-predajnih mest (v primeru individualne samooskrbe) oz. obstoječih prevzemno-predajnih mest proizvodnje (v primeru skupnostne samooskrbe). Pri slednjem velja dodatno pojasniti, da gre v tem primeru pri skupnostni samooskrbi za situacije, ko je proizvodna naprava OVE že priključena, a do sedaj ni delovala po sistemu samooskrbe. Z vključitvijo naprave v sistem samooskrbe bo moral distribucijski operater izvesti postopek spremembe statusa tega prevzemno-predajnega mesta iz klasičnega proizvodnega prevzemno-predajnega mesta v prevzemno-predajno mesto proizvodnje skupnostne samooskrbe, za kar se izda sprememba SZP. Za prevzemno-predajna mesta odjemalcev, vključenih v skupnostno samooskrbo, sprememba SZP ni potrebna.

Skladni s prvim odstavkom 42. člena ZSROVE distribucijski operater v primeru spremembe soglasja za priključitev odloča v poenostavljenem, to je skrajšanem ugotovitvenem postopku, ki je hiter, in mora biti zaključen najkasneje v 15 dneh od datuma prejema popolne vloge, če je potreben poseben ugotovitveni postopek, se ta rok podaljša na 30 dni.

Skladno z zahtevami Direktive OVE je potrebno postopke priključevanja še dodatno poenostaviti in odpraviti administrativne ovire, kar je tudi eden bistvenih namenov predloga uredbe. V času od uveljavitve uredbe do danes se namreč še vedno veliko število investitorjev srečujejo s težavami v zvezi s priključitvijo, saj postopki trajajo predolgo in so administrativno izjemno obremenjujoči.

Upoštevajoč navedeno je z 42. členom ZSROVE določen »postopek enostavnega priključevanja« manjših naprav za samooskrbo, tj. naprav katerih priključna moč ne presega 50 kW. Odjemalec z napravo za samooskrbo, ki ne presega omenjene velikosti se tako lahko priključi na omrežje že na podlagi enostavne vloge za priključitev, katere podrobnejša vsebina se predpisuje v predlogu uredbe. Uredba tako našteva minimalno vsebino vloge, pri čemer je bistvenega pomena, da distribucijski operater zahteva izključno podatke, ki jih v tej fazi nujno potrebuje in investitorjev po nepotrebnem administrativno ne obremenjuje.

Namen določbe, da se »za priključevanje naprave za skupnostno samooskrbo uporabljajo določbe akta, ki določa sistemska obratovalna navodila za distribucijsko omrežje električne energije o priključevanju proizvodne naprave na omrežje« da se s predpisano poenostavitvijo administrativnih postopkov ne posega v predpise v zvezi s predpisi o priključevanju proizvodnih naprav na omrežje.

K 10. členu (način obračuna pri individualni in skupnostni samooskrbi)

Ena izmed glavnih razlik v sistemu samooskrbe po EZ-1 in ZSROVE je način obračuna.

Obračun po EZ-1 (ter Uredbi 2019) poteka po sistemu t.i. »net meteringa«: količini električne energije, prevzete iz omrežja in oddane v omrežje se kompenzirata – to pomeni, da odjemalec s samooskrbo na koncu obračunskega obdobja (ki je praviloma koledarsko leto) plača samo razliko, če je prevzel več kot je oddal v omrežje (v nadaljnjem besedilu: koncept netiranja po EZ-1). Če pa je prevzel manj kot je oddal v omrežje ne plača ničesar (razen dajatev, ki niso vezane na količino prevzete električne energije, ampak na moč in se plačajo v vsakem primeru).

Ne glede na to, da Direktiva OVE (in tudi druga EU zakonodaja) izrecno spodbujajo samooskrbo, pa koncept netiranja po EZ-1 ni skladen s 15. členom Direktive o trgu EE, ki določa, da bo v prihodnje morala biti obračunana omrežnina za celotno električno energijo, prevzeto iz distribucijskega omrežja. Drugače povedano, Direktiva o trgu EE ne dovoljuje več principa netiranja za tiste, ki vstopijo v sistem samooskrbe po 31. 12. 2023, zato je obračun po novem sistemu samooskrbe iz ZSROVE zastavljen na način, kot ga predvideva direktiva (torej brez netiranja prevzetih in oddanih količin električne energije). To pomeni, da se pri obračunu omrežnine, prispevkov in drugih dajatev, ki se obračunavajo na količino električne energije, prevzete iz javnega omrežja (torej na kWh), upošteva količina električne energije (v kWh), prevzete iz javnega omrežja v posameznem obračunskem obdobju. Količine, od katerih bodo obračunane dajatve, se torej ne znižujejo in niso nikakor povezane s količinami proizvedene električne energije posameznega končnega odjemalca s samooskrbo. Glede na navedeno, posebno »obračunsko obdobje« v novi uredbi ni definirano, saj je določeno v področnih predpisih.

Navedeno pravilo iz prejšnjega odstavka velja le za obračun omrežnine, prispevkov in drugih dajatev, ki se obračunavajo na porabljene kWh. Glede obračuna prevzete električne energije, pa se pogodbeni stranki lahko prosto dogovarjata, tako glede trajanja obračunskega obdobja kot glede načina obračuna dobavljene električne energije (nenazadnje lahko za določanje količin električne energije, ki bo obračunana odjemalcu, dogovorita tudi princip netiranja prevzetih in proizvedenih količin – torej da se količina, ki bo obračunana določi na način, da se od količin prevzete električne energije odštejejo količine oddane električne energije). Vse bo odvisno od razvijajočih se poslovnih modelov in produktov, zakonodaje tega ne ureja niti ne sme urejati, saj gre za tržna razmerja, ki niso predmet regulacije s predpisi. Vse navedeno je skladno s sedmim odstavkom 37. člena ZSROVE, kjer je določeno, da lahko pogodba o samooskrbi vsebuje tudi določbe o določanju obračunskih količin za potrebe obračuna dobavljene električne energije.

Za informacijo je potrebno dodati, da skladno s četrtem odstavkom 39. člena ZSROVE, za električno energijo, oddano v omrežje, končni odjemalec s samooskrbo ne plača omrežnine in drugih javnih dajatev, kar tudi sicer velja za vse proizvajalce električne energije v RS. Ker te zakonske določbe ni potrebno podrobneje urejati, predlog uredbe te določbe ne vsebuje.

Končni odjemalci s samooskrbo za električno energijo, prevzeto iz omrežja, ne plačajo prispevka na rabo energije za povečanje energetske učinkovitosti.

Na podlagi 17. člena ZSROVE se sredstva za izvajanje programov podpor Centru za podpore zagotovijo med ostalim tudi s prispevkom za zagotavljanje podpor proizvodnji energije v sproizvodnji energije z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov energije (v nadaljnjem besedilu: prispevek OVE), ki ga mora plačevati vsak končni odjemalec električne energije za posamezno prevzemno-predajno mesto. Prispevek se obračunava v EUR na kW obračunske moči končnega odjemalca na mesečnem nivoju. Glede na to, da odjemalci s samooskrbo že prispevajo k spodbujanju proizvodnje električne energije iz OVE jih je smiselno oprostiti plačila tega prispevka sorazmerno z njihovim doprinosom k proizvodnji električne energije iz OVE. Zato je v drugem odstavku 39. člena ZSROVE določeno, da končni odjemalci s samooskrbo ne plačajo sorazmernega dela prispevka OVE, v odvisnosti od priključne moči. V predlogu uredbe je ta zakonska določba podrobneje urejena na način, da se prispevek OVE obračuna na razliko med obračunsko močjo prevzemno-predajnega mesta in priključno močjo naprave za samooskrbo (v primeru individualne samooskrbe) oziroma deležem priključne moči naprave za samooskrbo, ki odpade na odjemalca skladno s ključem delitve proizvodnje (v primeru skupnostne samooskrbe). Drugače povedano – večja kot je priključna moč naprave, manj prispevka OVE bo odjemalec s samooskrbo zavezan plačati. Odjemalcu s samooskrbo, katerega obračunska moč je manjša ali enaka priključni moči naprave za samooskrbo, se prispevek OVE ne obračuna. Na tak način se na pravičen način nagrajuje tiste, ki investirajo v večje naprave (in tako povečujejo delež proizvodnje iz OVE v RS). To bo dodatno spodbudilo odločitve odjemalcev za samooskrbo, ob enem pa izpad prispevka iz tega naslova ne bo ogrožal izvajanja podporne sheme niti ne bo zaradi tega potrebno povišati prispevka OVE za ostale odjemalce.

Primeri:

- odjemalec z individualno samooskrbo ima obračunsko moč 17 kW in napravo za samooskrbo moči 10 kW. Prispevek OVE (ki se sicer obračunava v EUR/kW obračunske moči) se mu ne bo obračunal od 17 kW temveč od 7 kW (saj je $17\text{ kW} - 10\text{ kW} = 7\text{ kW}$)

- odjemalec vključen v skupnostno samooskrbo ima obračunsko moč 10 kW, moč naprave za skupnostno samooskrbo je 100 kW, po ključu delitve proizvodnje mu pripada 1 % moči naprave (torej 1 kW). Prispevek OVE se mu ne bo obračunal od 10 kW temveč od 9 kW (tj. je $10\text{ kW} - 1\text{ kW}$).

- odjemalcu s samooskrbo katerega obračunska moč je 10 kW in ima napravo za samooskrbo moči 11 kW se prispevek OVE ne obračuna, saj je moč naprave za samooskrbo večja od njegove obračunske moči.

Ena izmed pristojnosti distribucijskega operaterja je določanje obračunskih količin, to je količin, od katerih se obračunava dobavljena električna energija in dajatve. Kot že navedeno zgoraj, bo za obračun omrežnine in dajatev (ki se obračunavajo na količino – torej na kWh) upošteval vso prevzeto količino električne energije iz omrežja, izmerjeno na prevzemno-predajnem mestu končnega odjemalca s samooskrbo, ne glede na to za kakšno vrsto samooskrbe gre (individualno ali skupnostno). V kolikor gre za prevzemno-predajna mesta, ki se odčitavajo letno, bodo obračunski podatki za koledarski mesec pripravljene na podlagi povprečne dnevne porabe predhodnega obračunskega obdobja (akontacije), vse skladno z določbami SONDSEE glede priprave obračunskih podatkov.

Količine oddane električne energije (ki so pomembne za dobavitelja oz. osebo, ki to električno energijo odkupuje) distribucijski operater pri individualni samooskrbi ugotavlja na podlagi odčitka na prevzemno-predajnem mestu stavbe, na katere notranjo inštalacijo je priključena na prava za samooskrbo (torej na istem prevzemno-predajnem mestu na katerem se merijo tudi prevzete količine).

V primeru skupnostne samooskrbe pa kot oddano količino posameznega končnega odjemalca upošteva

tisti del količine, proizvedene v napravi za samooskrbo (in izmerjene na prevzemno-predajnem mestu naprave za samooskrbo), ki odpade na tega odjemalca skladno s ključem delitve proizvodnje, ki je bil registriran pri distribucijskemu operaterju. V primeru skupnostne samooskrbe distribucijski operater torej potrebuje še dodatne podatke poleg merilnih podatkov - potrebuje predvsem ključ delitve proizvodnje, t.j. deleže, na podlagi katerih bo lahko na podlagi odčitka s prevzemno-predajnega mesta

proizvodne naprave izračunal količinski delež proizvodnje, ki pripada vsakemu posameznemu prevzemno-predajnemu mestu iste skupnostne samooskrbe ali lastniku naprave (v kWh).

Kot že navedeno zgoraj, bodo dobavitelji in končni odjemalci prosto dogovarjali pogodbeno razmerja, kamor spada tudi to, da bodo prosto dogovarjali tudi obračunsko obdobje in obračunske podatke, po katerih bodo obračunavali dobavljeno električno energijo. Za to in za oblikovanje novih produktov pa je bistvenega pomena, da jim do distribucijski operater brezplačno zagotavljal potrebne obračunske podatke. Ta obveznost je določena že v osmem odstavku 37. člena ZSROVE.

Glede na vse zgoraj navedeno bo obračun in določanje količin prevzete električne energije za prevzemno-predajne mesta s samooskrbo (ne glede na to ali imajo individualno ali skupnostno samooskrbo) potekal brez posebnosti (v primerjavi z »navadnimi« prevzemno-predajnimi mesti). Omrežnina in druge javne dajatve (DDV, trošarina, prispevek za delovanje operaterja trga) se bodo torej obračunavale v vsakokrat veljavni višini glede na področne predpise. Pri obračunu oddanih količin pa bo pri skupnostni samooskrbi potrebno upoštevati tudi ključ delitve proizvodnje.

Za potrebe fakturiranja na mesečni ravni bo distribucijski operater dobaviteljem sporočal dva podatka:

- o porabi končnega odjemalca (tj. prevzete količine), ki bo za gospodinjske odjemalce praviloma določena na podlagi povprečne dnevne porabe predhodnega obračunskega obdobja in števila dni v mesecu (akontacije), tj. na ena način kot za končne odjemalce, ki niso vključeni v samooskrbo,
- o količini oddane električne energije posameznega končnega odjemalca, pri čemer se bo:
 - a) pri individualni samooskrbi upoštevalo oddane količine, kot jih dogovorita dobavitelj in odjemalec glede na pričakovano proizvodnjo in porabo (saj naprave za individualno samooskrbo nimajo lastnih števecov proizvedene električne energije), če pa se prevzemno-predajno mesto odčitava mesečno, se uporabi mesečni odčitek;
 - b) pri skupnostni samooskrbi pa količinski delež proizvodnje, ki bo za posamezni mesec po ključu delitve proizvodnje odpadel na posameznega člana skupnosti in količino električne energije, izmerjene na prevzemno-predajnem mestu naprave za samooskrbo.

V kolikor se na prevzemno-predajnih mestih, vključenih v samooskrbo izvaja letno odčitavanje (in letni poračun), distribucijski operater dobaviteljem v šestih delovnih dneh po koncu obračunskega obdobja na podlagi izvedenih odčitkov za posamezno prevzemno-predajno mesto s samooskrbo sporoči podatke o:

- prevzetih količinah, izmerjenih na prevzemno-predajnih mestih posameznega končnega odjemalca, in
- oddanih količinah, ki se določijo na naslednji način:
 - a) so izmerjene na prevzemno-predajnem mestu tega končnega odjemalca (v primeru individualne samooskrbe)
 - b) so določene kot količinski delež proizvodnje, ki pripada temu končnemu odjemalcu, upoštevajoč celotno izmerjeno količino oddane električne energije naprave za skupnostno samooskrbo v obračunskem obdobju (v primeru skupnostne samooskrbe).

K 11. členu (naložbena pomoč)

Pomembna novost ZSROVE, ki jo predlog uredbe podrobneje ureja je možnost dodelitve naložbene pomoči, pri čemer gre za enkratno finančno pomoč, ki jo bo dodeljeval center za podpore in sicer iz sredstev za podpore (točka c) četrtega odstavka 16. člena ZSROVE), pri čemer bo (poleg določb predloga uredbe) potrebno upoštevati tudi področno javnofinančno zakonodajo.

Podjetjem se bo pomoč dodeljevala po pravilih »de minimis«, pri čemer gre za pomoč v majhnih zneskih, ki se ne šteje za državno pomoč v ožjem pomenu, kot ga opredeljuje prvi odstavek 107. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije, saj ne vpliva na trgovino in konkurenco med državami članicami EU. Zato je v več uredbah o pomoči »de minimis« opredelila najvišje zneske pomoči na podjetje in najvišje skupne zneske pomoči »de minimis« na državo članico, do katerih lahko dajalci pomoči v državah članicah EU dodelijo pomoč podjetjem, ne da bi za to morali ukrep pomoči priglasiti Evropski komisiji.

Pri dodelitvi sredstev bo smiselno potrebno upoštevati tudi Pravilnik o postopkih za izvrševanje proračuna Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 50/07, 61/08, 99/09 – ZIPRS1011, 3/13 in 81/16), in sicer člene od 214 do 231, ki urejajo postopke za sofinanciranja iz državnega proračuna.

Podrobnejšo ureditev izvajanja dodelitve naložbene pomoči bo s pravili za delovanje centra za podpore določil center za podpore, skladno s sedmim odstavkom 18. člena ZSROVE.

K 12. členu (poročanje distribucijskega operaterja) in k 13. členu (izračun proizvedene količine električne energije iz naprav za samooskrbo)

Določbe o poročanju distribucijskega operaterja in izračunu proizvedene količine električne energije iz naprav za samooskrbo s strani operaterja trga so v primerjavi z Uredbo 2019 v večjem delu nespremenjene (dodano je še poročanje glede enostavnih vloge za priključevanje, ki je novost predloga uredbe ter poročanje glede časa reševanja vlog, dodani oz. spremenjeni so tudi nekateri subjekti).

Pojasnilo k razmerju med samooskrbo po EZ-1 (in Uredbi 2019) in samooskrbo po ZSROVE (in predlogu uredbe)

Predlog uredbe posebnih prehodnih določb ne vsebuje, saj le-te vsebuje ZSROVE.

ZSROVE v prvem odstavku 72. člena določa, da se za končne odjemalce, ki jih distribucijski operater do vključno 31. decembra 2023 registrira kot končne odjemalce s samooskrbo po Uredbi 2019, in za končne odjemalce, ki so bili registrirani kot končni odjemalci s samooskrbo do uveljavitve ZSROVE, uporabljajo določbe 315.a člena EZ-1 in Uredbe 2019, in sicer dokler uporabljajo napravo za samooskrbo, za katero je bilo izdano soglasje za priključitev, na podlagi katerega so registrirani. Drugače povedano, za tistega odjemalca, ki je do vključno 31. decembra 2023 registriran kot končni odjemalec s samooskrbo, sistem netiranja po EZ-1 velja še naprej, vse dokler uporablja napravo za samooskrbo za katero je bilo izdano soglasje za priključitev, na podlagi katerega je bil registriran.

V drugem odstavku 72. člena ZSROVE je določeno, da lahko končni odjemalci iz prejšnjega odstavka preidejo v sistem samooskrbe po ZSROVE z izvedbo z registracije prehoda pri distribucijskem operaterju. Ponoven prehod nazaj v sistem netiranja po EZ-1 ni mogoč.

V tretjem odstavku 72. člena ZSROVE je določeno, da se za končne odjemalce iz prvega odstavka tega člena ne uporabljajo določbe V. poglavja tega zakona⁴, razen če preidejo v sistem samooskrbe po tem zakonu. S spremembo ZSROVE, ki je v postopku sprejemanja v Državnem zboru, je bil ta odstavek spremenjen na način, da se tudi za tiste končne odjemalce, ki vstopajo v sistem samooskrbe po EZ-1 uporablja 42. člen ZSROVE (soglasje za priključitev in postopek enostavnega priključevanja naprav za samooskrbo), saj je to potrebno za popoln prenos Direktive OVE, ki nedvoumno nalaga obveznost, da se pravice glede soglasij za priključitev in postopka enostavnega priključevanja naprav za samooskrbo uporabljajo za vse končne odjemalce s samooskrbo, ne glede na način izvajanja samooskrbe, pravica pa mora veljati tako v primeru soglasja za priključitev za novo prevzemno-predajno mesto kot tudi v primeru spremembe soglasja za priključitev na obstoječem prevzemno-predajnem mestu.

⁴ Samooskrba z električno energijo iz OVE in priključevanje naprav za samooskrbo ter skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov